

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

ИСТРАЖНИ РАБОТИ СО ГЕОЛОШКО КАРТИРАЊЕ

III година

ГЕОЛОШКО-РУДАРСКА И МЕТАЛУРШКА СТРУКА

Геолошко-рударски техничар

Скопје, 2007 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ИСТРАЖНИ РАБОТИ СО ГЕОЛОШКО КАРТИРАЊЕ

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: геолошко-рударски техничар техничар

1.2.2. Струка: геолошко-рударска и металуршка струка

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовните профили

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1 Трета година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Задолжителен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По постигањето на целите од наставната програма *истражни работи со геолошко картирање* ученикот се стекнува со знаења и умења и се оспособува:

- да ја разбира топографската основа;
- да ја објаснува стратиметријата;
- да ги разликува геолошките симболи и ознаки;
- да ја објаснува тектониката;
- да ги применува методите на геолошкото картирање;
- да ја применува геолошката графика;
- да се оспособува за тимска работа.

3. Потребни претходни знаења

За успешно реализирање на зацртаните цели потребни се предзнаења од наставните предмети: *физика, минералологија и практична настава* втора година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Темаатски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и предмети
1. ТОПОГРАФСКА ОСНОВА	12	Ученикот: - да ги класифицира топографските карти; - да ги разликува картите според размерот; - да ја одредува стојната точка; - да се ориентира според картата на теренот; - да ги одбележува стојните точки; - да мери со координатор; - да ги познава елементите на компасот; - да врши мерење на азимут и паден агол; - да ја опишува опремата за геолошко картирање; - да ги црта топографските ознаки; - да ги чита ознаките и симболите.	Преку цртежи на топографски основи го објаснува претставувањето на рељефот на теренот како и ознаките за природните и вештачките објекти. Сп демонстрирање се опишува компасот и работењето со него, како и со останатиот прибор за геолошко картирање. Демонстрирање на соодноси помеѓу природните величини на теренот нанесени на топографската карта.	Петрографија, практична настава трета година
2. ГЕОЛОШКИ ОЗНАКИ И СИМБОЛИ	6	- Да го дефинира поимот картирана единица;	Објаснување на класификацијата на	Петрографија, практична

		- да ги чита симболите на картата; - да ги одредува вредностите на изохипсите; - да ја познава поделбата на картираните единици; - да ги конструира границите на картираните единици; - да ја одредува староста според симболот и боите.	картираните единици според староста, литолошкиот состав и друго.	настава трета годи
3. СТРАТИМЕТРИЈА	12	- Да врши мерење на азмут и паден агол; - да одредува привиден паден агол врз основа на различни методи(нацртна геометрија, Чарлмесов метод и Шмитов метод); - да ја објаснува разликата помеѓу правиот и привидниот пат; - да ги чита падните елементи со Шмитовите елементи; - да ги разликува привидните и правите падни агли.	Објаснување на начините на мерење на азмут и паден агол со геолошки компас; Одредување на привиден и прав пат со примена на различни методи; Цртање на прави и привидни падни агли според одредени методи.	Петрографија, практична настава трета годи
4. ТЕКТНИКА	20	- Да ги дефинира поимите тектониката; - да ги класифицира наборите во зависност од аксијалната рамнина, односот на крилата, обликот на шарнирот, генезата и друго; - да ги опишува елементите на навлакмата; - да ги опишува раседните структури и	Преку објаснување на скици и макети се определуваат сите елементи на тектонските структури; Цртање на форми на тектонски структури и одредување на нивната	Петрографија, практична настава трета годи

		нивните елементи; - да ги класифицира раседните структури; - да ја претставува положбата на тектонските структури според дејството на силите на настанок; - да ги мери елементите на пат на структурите; - да ги разликува простите од сложените структурни форми; - да ги одредува структурите од понизок ред(кливаш, будинаш, мулиони, кварцни прачки и други).	положба во просторот и мерење на елементите на пат; Објаснување на примери од истражни тектонски структури преку дадени податоци за начинот на нивното истражување; Избирање на правилна метода за одредување на тектонската структура со одредена големина; Класифицирање на наоѓалиштата според обликот на структурата на теренот и поврзување на тектонските структури со минералните наоѓалишта.	
5. МЕТОДИ НА ГЕОЛОШКО КАРТИРАЊЕ	8	- Да го познава значењето на примената на геолошкото картирање; - да ги познава методите на геолошко картирање во зависност од состојбата на теренот; - да ја документира тернската работа (текстуално, графички и материјално).	Наставната работа по оваа тематска целина се организира со работа во групи, се укажува на примената на одредена метода во зависност од градбата на теренот и составот на групата;шија задача е планирање на маршрутите за ориентационо и детално картирање;	Петрографија, практична настава трета годи

			Вршење картирање на изданоци, точки, прати контакти и друго.	
6. ГЕОЛОШКА ГРАФИКА	10	- Да црта геолошки карти на топографска основа; - да поставува профилска линија; - да конструира топографски профил; - да црта геолошки профил; - да црта геолошки столб во зависност од староста и дебелината на слоевите; - да конструира блок дијаграм за одреден дел на минерално лежиште или терен.	Изготвување на геолошка графика врз основа на предходно добиени податоци од терен; комплетирање на геолошката графика со примена на симболите, ознаките на конструкцијата на графиката и применување на размери при изработката на графиката.	Петрографија, практична настава трета годи
7. КАРТИРАЊЕ НА РУДНИК	4	- Да ја разбира потребата од картирање на рудник; - да врши картирање на јамски простории.	Укажување на правилен начин на картирање, наведување на рударските простории и обликот на рудните тела во зависност од видот и начинот на картирање.	Петрографија, практична настава трета годи

4.2. Наставни методи и активности на учење

Според зацртаните цели на наставниот предмет **истражни работи со геолошко картирање** се применуваат следните наставни методи и форми на наставна работа: демонстрација, дискусија, решавање на нови проблеми, решавање на стари проблеми, фронтална работа, работа во групи и по потреба индивидуална работа.

Активностите на ученикот се искажуваат на следниот начин: со слушање, прибележување, скицирање, откривање на законитости, споредување, работење во група и индивидуално.

Активностите на наставникот се искажуваат со: зборување, дискусии, демонстрирање, поставување на прашања, организирање на работа во групи, како и индивидуална работа,

4.3. Организација и реализација на наставата

Воспитно - образовната работа по наставниот предмет ***истражни работи со геолошко картирање*** се реализира во специјализирани училници или кабинет. Кабинетот или специјализираната училница треба е да е опремена со шеми, слики,. Исто така, да се организираат посети во соодветни институции , дел од наставната работа се организира на терен во непосредна близина на училиштето.

Наставниот предмет е застапен со два часа неделно, во две полугодија, во прва година.

4.4. Наставни средства и помагала

За ефикасна реализација на програмските цели на наставниот ***истражни работи со геолошко картирање*** треба да се користат дидактички помагала: графоскоп, скици, слики, слајдови, фолии, шеми..

Литература за наставниците може да бидат учебниците кои ја обработуваат застапената проблематика и одговараат на поставените програмски цели. Доколку нема соодветни учебници, потребно е наставникот да изготвува наставен материјал.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците врши перманентно преку писмено проверување по секоја завршена тематска целина. Исто така, се оценуваат и извештаите на учениците од реализираните посети. Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на наставната програма се постапува согласно законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по наставниот предмет *истражни работи со геолошко картирање* треба да ги поседува следните персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е физички и психички здрав, да го познава македонскиот јазик и кирилското писмо, да нема говорни мани, да е комуникативен и отворен за соработка, да има соодветно професионално образование, со или без работно искуство, да ја сака педагошката работа, да е добар организатор, креативен и подготвен за примена на иновации во воспитно - образовната работа.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по наставниот предмет *истражни работи со геолошко картирање* ја реализираат кадри со завршени студии по:

- геологија

и со здобиена педагошко - психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард на простор за наставниот предмет

Воспитно - образовната работа по овој наставен предмет се реализира во специјализирана училница и кабинети, кои треба да се опремени со потребните наставни материјали и опрема според Нормативот за опрема по соодветниот предмет.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: мај 2007 година

7.2. Состав на работната група:

1. Виолета Грујевска, советник за стручно образование, Центар за стручно образование и обука- Скопје
2. Блаже Гаврилов, дипл. инж. геолог, наставник, „Наум Наумовски -Борче”-Пробиштип
3. Данчо Алексов, дипл. инж. геолог, наставник, „Наум Наумовски -Борче”-Пробиштип
4. Анита Мартиновиќ дипл. инж. геолог, наставник, -РЕК-, Битола

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 1.09.2007 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програмата по ***истражни работи со геолошко картирање*** ја одобри (донесе) Министерството за образование и наука со решение бр. 11-4401/1 од 12. 06. 2007 година.